

בש"פ 6590/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 6590/14

לפני: כבוד השופט א' שהם

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים,
מיום 18.9.2014, במ"ת 16308-09-14, שניתנה על-
ידי כב' השופט י' נועם

תאריך הישיבה: ב' בחשון התשע"ה (26.10.2014)

בשם העורר: עו"ד מוחמד ח'לאילה

בשם המשיבה: עו"ד נילי פינקלשטיין

החלטה

1. לפניי ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט י' נועם), במ"ת 16308-09-14, מיום 18.9.2014.

רקע והליכי המעצר

2. נגד העורר הוגש כתב אישום, ובו מסופר כי ביום 1.9.2014, בסמוך לשעה 10:45, ישבו העורר ואדם נוסף (להלן: האחר) בסמוך למסילת הרכבת הקלה בירושלים. בדרכה לתחנת שועפט, התקרבה הרכבת למקום, במהירות

עמוד 1

של כ-40 קמ"ש. העורר ביקש מהאחר אבן, ידה אותה לעבר קרון הרכבת, וניפץ את שמשת הקרון. בגין מעשה זה, יוחסה לעורר עבירה של סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה, לפי סעיף 332(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

3. בסמוך לאחר מעצרו של העורר, ביקשה המשיבה להאריך את המעצר לשם השלמת החקירה. בית משפט השלום בירושלים, בשבתו כבית משפט לנוער (כב' השופטת ש' לארי-בבלי), לא נעתר לבקשה זו, בפרט לאחר שהעורר "הודה במיוחס לו", והורה, בהחלטה מיום 2.9.2014, על שחרורו של העורר בתנאים מגבילים (בהם מעצר בית למשך שבוע, למעט יציאה לבית הספר, שתיעשה בליווי אחד ההורים). המשיבה לא הגישה ערר על החלטה זו.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה לבית המשפט המחוזי בירושלים, בשבתו כבית משפט לנוער (להלן: בית המשפט המחוזי), להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. לצורך הדיון בבקשה, הורה בית המשפט המחוזי על עריכתו של תסקיר מעצר בעניינו של העורר, על-ידי שירות המבחן. בתסקיר, תוארו הרקע המשפחתי של העורר ותפקודו במסגרת בית הספר. שירות המבחן הביע התלבטות לעניין חלופת המעצר, בפרט בשל כך שאזור מגוריו של העורר הוא "סוער" ו-"רווי הפרות סדר", ואחיו הבכור היה מעורב בביצוע עבירות ביטחוניות; אך לבסוף המליץ שירות המבחן להשאיר את העורר במעצר בית ולאפשר לו לחזור לספסל הלימודים.

החלטתו של בית המשפט המחוזי

5. בהחלטה מיום 18.9.2014, קבע בית המשפט המחוזי (כב' השופט י' נועם), כי קיימות בידי המשיבה ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום. זאת, על סמך עדויות של קטינים שעמדו בסמוך לעורר בזמן ביצוע העבירה, ובשים לב להודאתו של העורר, לפיה הוא זרק "אבן קטנה" לעבר "הרמזור" של הרכבת. לאחר שנמצא כי מתקיימות ראיות לכאורה, קבע בית המשפט כי קמה עילה למעצרו של העורר, אשר נשקפת ממנו סכנה לביטחון הציבור. כאמור, העורר כבר שוחרר לחלופת מעצר, בהחלטתו של בית משפט השלום, ועל כן התמקד הדיון בבחינת חלופת המעצר המתאימה. בית המשפט המחוזי קבע, כי הסיכון שנשקף מן העורר לביטחון הציבור הוא "סיכון ממש", בפרט על רקע התופעה החמורה והתדירה, בעת האחרונה, של "ידו"י אבנים אל עבר הרכבת הקלה. בנסיבות אלה, נקבע כי העורר ימצא במעצר בית מלא, עד לתום ההליכים בעניינו. חרף המלצת שירות המבחן, נקבע כי בשלב זה, אין מקום לאפשר לעורר לצאת לבית הספר, אשר מצוי ב"אזור רווי הפרות סדר", כאמור בתסקיר.

תמצית טענות הצדדים

6. הערר שלפניי מכוון נגד ההחלטה שלא לאפשר לעורר לצאת ממעצר הבית ללימודים בבית הספר. נטען בערר, כי בהחלטה זו נפגע "אינטרס ההסתמכות" של העורר, לכך שתנאי שחרורו ממעצר לא יורעו. לשיטתו של העורר, הדרך הראויה להחמיר את תנאי חלופת המעצר, היתה להגיש ערר על החלטתו של בית משפט השלום. מאחר שהמשיבה לא פעלה בדרך זו, שגה בית המשפט המחוזי בהחלטתו להחמיר את תנאי המעצר בהם ימצא העורר, שכן בהחלטתו של בית משפט השלום לא נפלה טעות כלשהי המצדיקה התערבות. עוד נטען, כי העורר הוא קטין כבן 15 שנים בלבד, אשר טרם סיים את חוק לימודיו, ונעדר עבר פלילי. לטענתו של העורר, בנסיבות אלה, ולאחר שהוכח כי ניתן ליתן אמון בעורר ובמפקחים שנקבעו, יש מקום לאפשר לו לצאת ללמוד בבית הספר, כפי שהמליץ גם שירות המבחן. לבסוף נטען, כי גם שיקולי שיקומו של העורר, תומכים במסקנה זו.

7. בדיון שנערך בפניי, הוסיף בא-כוחו של העורר, עו"ד מוחמד ח'לאילה, כי בהחלטה למנוע מן העורר לצאת ללימודים, רב הנזק על התועלת. נטען, כי העורר "הפיק לקחים" משהותו במעצר הבית, וכעת יש לאפשר לעורר "להתקדם". לטענתו של עו"ד ח'לאילה, הוריו של העורר מודעים למצבו של העורר, ומבקשים להחזירו לדרך הישר, תוך פיקוח הולם על מעשיו. אשר לנסיבות העבירה, טען עו"ד ח'לאילה, כי מדובר, אמנם, בעבירה חמורה, אך מדובר במעשה חד-פעמי, שלא במסגרת התארגנות. כמו כן נטען, כי הנזק שנגרם כתוצאה ממעשיו של העורר הוא "מינורי", וכי גם הפוטנציאל לסיכון חיי אדם, בהשלכת אבן לעבר רכבת נוסעת, הוא קטן בהשוואה ליידיו אבן לעבר רכב נוסע.
8. המשיבה יוצגה בדיון על-ידי עו"ד נילי פינקלשטיין, אשר הדגישה בדבריה את התדירות של השלכת אבנים לעבר הרכבת הקלה, שנעשתה לאחרונה דבר יום ביומו. בעניינו של העורר נטען, כי העבירה בוצעה בשעה שהעורר היה אמור לשהות בבית הספר. לשיטתה של עו"ד פינקלשטיין, תנאי מעצרו של העורר הם מקלים ממילא, בהשוואה למדיניותה של המשיבה במקרים דומים. נטען, כי הוריו של העורר הם אכן מפקחים ראויים, אך שחרורו של העורר ללימודים בבית הספר, במהלך שעות היום, איננו מאפשר פיקוח צמוד, כנדרש.
9. בתשובה לעניין המועד בו בוצעה העבירה, טען עו"ד ח'לאילה, כי באותו בוקר אירעה סיטואציה יחודית, כאשר העורר נשלח מבית ספר אחד לבית ספר אחר. לדבריו של עו"ד ח'לאילה, דווקא נסיבות אלה מחדדות את הצורך בכך שהעורר ימצא במסגרת לימודים.

דיון והכרעה

10. בתקופה האחרונה, גוברות הפרות הסדר וההתפרעויות על רקע לאומני באזור ירושלים. ירי זיקוקים, יידוי אבנים והשלכת בקבוקי תבערה, נעשים עניין "שגרתי" כביכול, תוך הפרת שגרת החיים של תושבי העיר, וגרימת סיכון ניכר לחיי אדם. גם הרכבת הקלה הפכה מטרה בעיני המתפרעים, ובמקרים רבים נגרם נזק לפעילותה הסדירה, ולתשתיותיה. בזמנים אלה, סבורני כי, ככלל, כאשר הונח מסד ראייתי מספק, אין מנוס מכך שחשוד בעבירה אשר כרוך בה סיכון לחיי אדם, יעצר עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו (השוו: בש"פ 3838/04 מדינת ישראל נ' פלוני (26.4.2004); בש"פ 496/89 מדינת ישראל נ' יונה, פ"ד מג(2) 452, 450 (1989)). בנסיבות המתוארות, הסיכון לשלום הציבור ולביטחונו הוא מהותי, ולצידו קיים קושי לאיין את המסוכנות באמצעות חלופת מעצר. יתרה מכך, היקפן הנרחב של המהומות, ומגמת ההסלמה הניכרת, תומכות בכך שהכלל בדבר מעצרו של חשוד עד לתום ההליכים בעניינו, יוחל גם כאשר מדובר בחשוד שהוא קטין. זאת, נוכח אופיין של ההתפרעויות, אשר במקרים רבים מבוצעות על-ידי קטינים דווקא (ראו, בהקשר זה, בש"פ 279/88 אבו רביע ואח' נ' מדינת ישראל (18.5.1988)); ומאחר שהאינטרס להגנה על ביטחון הציבור גובר גם על שיקולי השיקום של קטינים. לצד האמור, מובן כי כל מקרה יבחן לאור נסיבותיו הפרטניות (הן נסיבות העבירה והן נסיבותיו האישיים של הנאשם), אך לעת הזו, הכלל הוא, לטעמי, מעצר עד לתום ההליכים (לגישה שונה, ראו בש"פ 5707/14 מדינת ישראל נ' פלוני (28.8.2014)).

11. בנידון דיון, הודיעה המשיבה כי נפלה שגגה, בכך שלא הוגש ערר על החלטתו של בית משפט השלום לשחרר את העורר ממעצר. על כן, גם במסגרת הדיון בפני בית המשפט המחוזי, הסתפקה המשיבה בכך שהעורר ישהה במעצר בית. אין מחלוקת, כיום, לעניין קיומן של ראיות לכאורה להוכחת כתב האישום, או בדבר המסוכנות אשר נשקפת מן העורר. המחלוקת בין הצדדים מתמצה בשאלה האם חלופת המעצר, שנקבעה על-ידי בית המשפט המחוזי, היא הדוקה יתר על המידה. חרף טענותיו של העורר, לא מצאתי כל פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, ואינני

רואה כל מקום להתערב בה. ההחלטה, לפיה אין להתיר לעורר לצאת את פתח ביתו לצורך לימודים בבית הספר, היא החלטה אשר מעוגנת היטב בתשתית העובדתית והנורמטיבית הרלוונטית. יתרה מכך, בנסיבות המקרה, ובהינתן גורמי הסיכון המשמעותיים אשר קיימים בזמן הזה, במקום מגוריו ולימודיו של העורר, זוהי החלטה מחוייבת המציאות, ואינני רואה אפשרות להקל בתנאיה של חלופת המעצר (השוו לבש"פ 251/14 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 16 (14.1.2014)). עוד יוער, כי גם העבירה מושא כתב האישום, בוצעה לכאורה בשעה שהעורר אמור היה לשהות בבית ספר, וההסבר שניתן לכך מפי בא-כוחו של העורר, איננו מספק. כמו כן, אינני סבור כי לעורר קם "אינטרס הסתמכות" הראוי להגנה, לכך שתנאי שחרורו למעצר ימים, יעמדו בעינם גם בהקשר של החלטות שיפוטיות עתידיות, ודי בכך כי המשיבה הסכימה לכך שהעורר יותר במעצר בית.

12. על יסוד האמור, הערר נדחה בזאת.

ניתנה היום, ב' בחשון התשע"ה (26.10.2014).

שׁוֹפֵט